

BÜYÜK BİLİM ADAMI NEWTON'un KİŞİLİĞİ ÜZERİNE..

BİLİMCİLERİN AHLAKLARI SORGULANMALI MI?

Aktaran: Yüksel Atakan Fizik Y.Müh. ybatakan3@gmail.com, Almanya

Fizikte çığır açan bir bilim adamı olan Newton'la ilgili çok sayıda olumlu yayın yapıldığı bilinir. Alman fizikçi Hans Grassmann'ın kitabından aktarılan aşağıdaki yazı Newton'un ahlaki üzerine olumsuz ayrıntıları açıklıyor. Bu örnek, - bilim insanlarının ahlaklı olması gerekir mi? sorusunu tartışmaya açıyor.

Isaac Newton

Bazen olur ya, birisine kızarsın, sonra da aptalca bir şey söylersin. Daha sonra bir gün özür dilersin ve konu kapanır gider. Ne de olsa öyle demek istememişsindir, bu sadece bir anlık öfkedir. Bay Newton sadece “Annemle babamı, evlerini de yakmakla tehdit ettim,” dememişti, aynı zamanda bunu kılını kıpırdatmadan da yazdı. Ayrıca öfkeden hiçbirşeyi görmeyen küçük bir çocuk olarak değil, bir yetişkin olarak! Demek ki sadece öfke değilmiş, biraz da böyle demek istemiş. Dostlar başına bir çocuk!

Burada bazıları Bay Newton'a arka çıkıp zor bir çocukluk geçirdiğini söylüyorlar. Bay Newton, daha dünyaya gelmeden babası ölmüş, annesi tekrar evlenmiş, ve zavallı Newton büyükanne ve büyükbabasının yanında büyümek zorunda kalmıştı. 20.yüzyılın altmışlı ve yetmişli yıllarında şöyle dendiğini anımsıyorum: Birisi berbat bir şey yaptığında, hep geçirdiği mutsuz gençliği suçludur, yani suç başkalarındadır. Asla kendisinde değil. Bu gerekçeyle, bazı insanlar kendilerine o an ne uygunsa onu yapıyorlar , hatta bu en berbat bir davranış bile olsa, bu kendilerinin kabahati değil ki! Düşünceme göre, bu saçmalığın danışkası. Benim babam da babasını hiç tanımamış, annesi, yani babaannem de tekrar evlenmiş. Babam da dedesiyle ninesinin yanında büyümüş. Ayrıca bir de savaş zamanıydı. Ama babam annesine çok iyi davranırdı, onun evini yakmak şöyle dursun annesine bir de ev yaptırdı.

Aslında Newton sadece kendi anne babasına savaş açmamıştı, iş yerindeki üstleri dışında herkese karşıydı: Newton, daha önceki şefinin yerine profesör olmuştu. Daha önceki şefinden boşalan pozisyonun adı Lucas Kürsüsü Profesörlüğü idi. Bugünkü anlamda “Kurum içi görev ataması” gibi bir şey. Pek iyi görülmeyen bir atama, çünkü çokkez yaltakçılar ve yağcılar, şeflerinin çantalarını yıllarca işyerine taşıyarak bir orun (mekki) sahibi olurlar.

Newton yaşamı boyunca daha fazla güç kazanmak için yukardakilere eğildi, daha aşağıdakileri ise ezdi. Sonunda politik ilişkilerle, diğer insanları darağacına gönderme gücünü kendisine veren bir orun edindi. Newton, darphane yöneticisi olmuştu. Bir fizikçinin çıkabileceği kadar yükseğe çıktığından artık fizik onu ilgilendirmiyordu. İngilizce sözlüğümde şöyle yazıyor: “He became the terror of London counterfeiter, sending a good number to the gallows and finding in them a socially acceptable target on which to vent the rage that continued to well up within him.” (Londra kalpazanlarının korkulu rüyası oldu, çok sayıda insanı darağacına gönderdi ve kendi içindeki öfkeyi yönlendirebileceği, toplumun kabul ettiği bir hedef bulmuş oldu.- çev) Bay Newton'u, penceresinden bakıp, ağaçlarda sallanan insanları gördüğünde, pis pis sırıtırıp, ellerini ovuşturup zevk almış olduğunu tahmin edebilirsiniz.

Bari sapıklıklarını kendi bilim dünyasından ayrı tutabilseydi ya, ama ne gezer : O zamanlar, fizik, hesaplama yöntemleri geliştirilmeden ilerleyemeyecek bir noktaya dayanmıştı. İlerleme yapabilmek için, fiziğin bugün diferansiyel ve integral hesap olarak adlandırdığımız matematik dalına gereksinimi vardı. Tabii ki Newton da bunu anlamış ve diferansiyel hesap yöntemini geliştirmişti. Ama o tek değildi. Büyük matematikçi ve filozof Gottfried Wilhelm Leibniz de, Newton'dan bağımsız olarak ve Newton'un varlığından habersiz aynı konuyu geliştirmişti. Newton, diferansiyel hesap yöntemini Leibniz'den biraz daha önce bulmasına rağmen çalışmalarını oldukça geç bir tarihte, 1704'de

yayımladı. Oysa Leibniz, Newton'un varlığından habersiz, diferansiyel hesap yöntemini 1684'de yayımlamıştı.

Temelde bir şeyi kimin önce bulduğu hiç önemli değildir. Aklı başında bir insan Leibniz'e şöyle bir mektup yazmalıydı: "Saygıdeğer Bay Leibniz, integral hesap yönteminizden yeni bilgi edindim. Çok ilginçtir ki, ben de aynı konuda benzer şeyler düşünmüştüm. Sizin de aynı düşüncede olduğunuzu bilmek, beni sevindirdi. Size çalışmalarımı gönderiyorum, lütfen çalışmalarına atıf yapmayı unutmayın!..." Ama böyle yazacağını düşünen, ancak Newton'u pek iyi tanımayan biri olabilirdi.

Newton, Leibniz'in çalışmalarını duyunca sinirinden küplere bindi! Hışımıyla Leibniz'e saldırdı ve yaşamı boyunca ona yapmadığını bırakmadı, hatta Leibniz öldükten sonra bile ona karşı savaşını sürdürdü ve yazılar yazdı. Ve Leibniz'in, kendisinin çalışmalarını kopyaladığını ileri sürdü. Tabii ki sonradan bu iddianın yalan olduğu kanıtlandı.

Newton, yaptığıının ne kadar pis ve ahlaksız bir iş olduğunu bildiğinden kin ve nefret dolu mektuplarını asla kendi adıyla yollamadı. Ne de olsa çok güçlü bir konuma gelmişti, mesleki açıdan kendisiyle bağımlı çok sayıda fizikçi vardı. Onlar, Newton'un kin dolu mektuplarının altına kendi imzalarını atmak zorundaydılar. Bu nedenle de sanki tüm bilim adamları Leibniz'e karşıymış gibi gözükmüyorlardı. Saf Leibniz ise bu konuda aracılık etmesi için o zamanların en büyük bilimsel derneğine başvurdu. En iyi araştırmacıların yer aldığı bu saygın derneğin adı "Royal Society" idi. Ama kötü bir şans eseri "Royal Society"nin başkanının adı ise Newton'du. Gerisini sen düşün artık.

Eski belgelerin incelenmesiyle, Leibniz ve Newton'dan bağımsız olarak o zamanlar diferansiyel hesap yöntemini bulan bir üçüncü kişinin de olduğu 1938 yılından beri biliniyor. Adı J. Gregory idi. Bence Leibniz gibi saldırılıp, aşağılanmaktan korktuğundan ortaya çıkıp bir şey demeye cesaret edemedi. Gregory ile ilgili tam bir bilgi edinemedim, sadece genç yaşında öldüğünü ve unutulduğunu öğrenebildim.

Newton'dan önce yaşamış Shakespeare bile şöyle demiştir: "Zeki çocuklar erken ölür." Ama bu sadece az sayıda zeki çocuk olduğu sürece geçerlidir. Ben de bu kitabı bu yüzden yazıyorum. Yeteri sayıda zeki çocuk olursa, zekilik tehlikeli bir şey olmaktan çıkar.

Başka bir olay da Newton'un bir astronomun ölçüm sonuçlarını elde etmek istemesidir. Ama astronom önce çalışmasını sonuçlandırmak ister. Newton, astronomi enstitüsünün başkanı olmayı başarmış ve zavallı astronomun bulduklarını kolayca elinden almıştır. Kendini savunmaya çalışan zavallı astronomla da Newton aynı şekilde yaşamı boyunca savaşmış ve ona her fırsatta zarar vermiştir.

Normal olarak kimse bu konulara değinmez. Ama bence bunların bilinmesi gerekir. Ama Bay Newton'un tam olarak nasıl birisi olduğunu bilmenin önemi için değil, bu önemli değil. Sadece şu nedenle:

Fizikçilerin de denetlenmeleri gerekir

Doğa bilimleri ve fizik de günümüzde çok önemli şeyleri etkileyebilir. Örneğin fizikçiler atom bombası yapabilirler, biyologlar da genleri değiştirebilirler.

Bu konuda bazı kişiler, bilim adamlarının çok büyük bir sorumluluk taşıdıklarını söylüyorlar ve bu nedenle de onlardan özel bir sorumlulukla davranmalarını bekliyorlar.

Böyle bir beklenti hiç gerçekçi değil. Çünkü bilim adamları da diğer insanlardan daha iyi değildirler. Bilimin bir dalında çok başarılı olan bir insandan, son derece ahlaklı bir kişiliğinin olması da beklenemez. Bu iki konunun birbiriyle hiçbir ilişkisi olamaz. Newton, fiziğe büyük katkıda bulundu ve şimdiye kadar yaşamış en önemli fizikçilerden biridir. Ama toplumda bir insan olarak tam bir felaketti.

Diğer yandan, örnek bir insan olarak yaşayan, başkalarına yardım eden, ama fizikten habersiz insanlar da vardır. Bu hiç kimseyi şaşırtmaz. Tüm insanları ilgilendiren kararlara tüm insanlar katılmalıdırlar, sadece teknik uzmanlar değil.

NOT: Nobel ödüllü Steven Weinberg 2015’de Newton’u şöyle tanımlıyor: ‘In 2015, [Steven Weinberg](#), a Nobel laureate in physics, called Newton "a nasty antagonist" and "a bad man to have as an enemy". He particularly noted Newton's attitude towards [Robert Hooke](#) and [Gottfried Wilhelm Leibniz](#)’ (YA).

.....

KAYNAKLAR

(*) /1/ Alles Quark kitabı, Hans Grassmann / Türkçesi Fizik ve Ötesi, Çeviri Yenileyen Yüksel Atakan, Evrim Yayınları 2002.

/2/ https://en.m.wikipedia.org/wiki/Isaac_Newton

/3/ <https://www.br.de/nachrichten/wissen/isaac-newton-die-unbekannten-seiten-des-eigenwilligen-genies,RKawMDk>

/4/ Newton-Hooke çekişmesi ve klasik mekaniğin icadı
192. Sayı Prof. Dr. Sedat Ölçer - 1 Şubat 2020

/5/ Bilimin Öncüleri: Isaac Newton (1642-1727)

/6/ Isaac Newton’un Yaşamı, Bilim Tarihindeki Yeri ve Sıradışı Kişiliği Hakan Sert 1 Kasım 2016

/7/ *Isaac Newton*, James Gleick, 2003, İng. Çev. Mehmet Doğan, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, 2016, 247 s.